

National Library of Sweden

Open Access i Sverige

Jan Hagerlid

Avdelningen för Nationell samverkan, KB
Samordnare för programmet OpenAccess.se

SUB den 5 oktober

www.kb.se

1

Vem gör vad?

- Policy för Open Access
- Utveckling av öppna fulltextarkiv vid lärosätena
- Forskarmedverkan i Open Access-tidskrifter
- Svenska OA-tidskrifter
- Nationell samverkan

Växande officiellt stöd för Open Access

- **Berlin Declaration on Open Access to Knowledge in the Sciences and Humanities (2003)** har undertecknats av:
 - Sveriges Universitets & Högskoleförbund
 - Vetenskapsrådet
 - Svensk Biblioteksförning
 - Kungl. biblioteket - Sveriges nationalbibliotek
 - Stockholms universitet
 - Svensk förening för informationsspecialister
 - Kungliga Vetenskapsakademien
 - Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien

SUHF rekommenderade lärosätena 2005 att

1. Införa en policy som starkt rekommenderar att deras forskare deponerar en kopia av varje publicerad artikel i ett öppet, digitalt arkiv och

2. Uppmuntra forskarna att publicera sina forskningsartiklar i fritt tillgängliga vetenskapliga tidskrifter när en lämplig sådan existerar och ge det stöd som krävs för att detta ska vara möjligt.

Öppna fulltextarkiv vid lärosätena

- Nästan alla lärosäten har öppna arkiv
- Snabb tillväxt av innehåll, nu alltmer vetenskapliga artiklar
- Mer användarvänliga system
- Integration med publiceringsdatabaser

est besökta

Stockholms universitetsbibliotek - V...

[Om webbplatsen](#) | [Anpassa](#) | [Lyssna](#) | [Kontakta oss](#) | [In English](#)

[Starta - sök](#)

[Våra bibliotek](#)

[SUB:s kurser](#)

[Om SUB](#)

Sök i SUB:s webb:

[Starta - sök](#) » [Publicera vid Stockholms universitet](#)

↓ **Publicera vid Stockholms universitet**

→ [Registrera publikationer](#)

▪ [Sök publikationer](#)

▪ [Spika avhandling](#)

▪ [Mallar och visuell identitet](#)

▪ [Frågor inför tryckning](#)

▪ [Acta](#)

→ [Open Access](#)

▪ [Kontakt](#)

Publicera vid Stockholms universitet

DiVA, (Digitala Vetenskapliga Arkivet), är ett publiceringssystem utvecklat vid Uppsala universitet, som används för elektronisk registrering, publicering och arkivering av avhandlingar och andra publikationer från 24 universitet och högskolor i Norden.

Enligt beslut av rektor ska alla publikationer av Stockholms universitets forskare och lärare registreras i DiVA fr.o.m. 2007. Rektor förordar även Open Access, d.v.s. att författaren publicerar en elektronisk kopia av sitt arbete i fulltext och gör det fritt tillgängligt på nätet.

Enligt beslut av rektor ska också alla doktorsavhandlingar som publiceras vid Stockholms universitet spikas elektroniskt i DiVA.

[Rektorsbeslut om Open Access \(35, kB\)](#)

Studenter som vill publicera sin uppsats i fulltext eller har frågor om registrering/publicering i DiVA, ska alltid kontakta sin institution. Alla institutioner godkänner inte e-publicering av studentuppsatser.

Relaterade länkar:

[Aktuella kurser](#)

[Bibliometri](#)

[Inför disputationen](#)

[Referenshantering](#)

[Universitetskonto](#)

[Visuell identitet](#)

Svenska forskare och OA-tidskrifter

- **Många svenska forskare medverkar i Open Access tidskrifter, t ex.**

PloS Biology, PLoS One, PLoS Medicine,
Atmospheric Chemistry and Physics,

- **Forskning av globalt intresse görs fritt tillgänglig, t ex**

Planetary Boundaries:

Exploring the safe operating space for humanity, Johan Rockström m fl

Fritt tillgänglig information i Nature News, hela den vetenskapliga artikeln publicerades i OA-tidskriften Ecology and Society

<http://www.stockholmresilience.org/planetary-boundaries>

Svenska OA-tidskrifter

- Man hittar 21 svenska vetenskapliga OA-tidskrifter i Directory of Open Access Journals, DOAJ, <http://www.doaj.org/>
- Samhällsvetenskap, humaniora, folkhälsa, IT mm

KB:s uppdrag i relation till Open Access

- Svara för samordning, utveckling och visst utredningsarbete inom biblioteksområdet
- Förbättra och effektivisera informationsförsörjningen inom högre utbildning och forskning.
- Samla, bevara, beskriva och tillhandahålla den svenska utgivningen – även den elektroniska och även den som ges ut utomlands
- Som lokalt forskningsbibliotek har KB fokus på humaniora, men som "biblioteksmyndighet" riktar man sig mot alla ämnesområden

OA och KB:s uppdrag

- Arbete med OA i Sverige handlar om att göra svenska forskares arbeten maximalt tillgängliga, idag och på lång sikt
- Detta harmonierar väl med KB:s grundläggande uppdrag som nationalbibliotek

Vad har KB gjort?

2002 – 2005

Samordning av den Svenska högskolans Elektroniska Publicering – SVEP-projektet

Stöd till utvecklingen av Directory of Open Access Journals - DOAJ

Stöd till informationsspridning om Open Access - ScieCom

2006 – 2009

OpenAccess.se

Vad är OpenAccess.se?

- För KB ett sätt att **samordna olika former av stöd** till e-publicering inom högskolan
- En **plattform för samarbete** mellan KB, universitetsbiblioteken, Vetenskapsrådet, SUHF, KK-Stiftelsen och KVA. Alla är med i styrgruppen. KKS och VR är medfinansiärer
- Ett **utvecklingsprogram**, ca 14 mkr 2006 – 2011, 21 nya projekt
- Inte en lobbyorganisation, men de deltagande myndigheterna kan ta ställning

Målsättning

Programmet OpenAccess.se (OA) ska främja maximal tillgänglighet och synlighet för arbeten som produceras av forskare, lärare och studenter.

Vi gör det genom att stödja den elektroniska publiceringen vid svenska universitet och högskolor.

Prioritering

- Högsta prioritet: Öka innehållet – skapa en ”kritisk massa” – av i synnerhet vetenskapliga artiklar
- Utfall tematiskt – fokus på
 - Öka volym och mångfald av innehåll i öppna arkiv
 - Främja användning av material i öppna arkiv och OA-tidskrifter
 - Stödja publicering i OA-tidskrifter och övergång till OA-modeller för svenska vetenskapliga tidskrifter

Projekt: Information och incitament

- **Forskarmöten om OA – ett utbildningspaket, /**
– genomför en serie seminarier för och med forskare, hittills Malmö, Sundsvall, Umeå, Kalmar/Växjö
- vidareutvecklar en webbplats med OA-information
<http://www.searchguide.se/oa>
- **Open Access till forskningen bakom Nobelprisen**
Pilotstudie, LUB i samarbete med Nobel Web AB. Skapa arbetsflöde och metod för att göra nyckelpublikationer från Nobelpristagarna i fysik, kemi och fysiologi eller medicin fritt tillgängliga på Nobelprize.org.

Parallellpublicering

- Parallellpublicering av vetenskapliga artiklar (PAVA)
Forskare från sju universitet och högskolor fick prova att parallellpublicera. Överlag positiva, men förbättringar kan göras
 - Automatiserad rättighetsklarering, förenklad registrering, mer information
 - Tydliga krav och riktlinjer för parallellpublicering från forskningsfinansiärer och lärosäten.
- OA-publicerade domänmodeller.. automatiserad rättighetsklarering i öppna arkiv

Mångfald av innehåll

- Forskningsdata inom humaniora och konstnärliga vetenskaper – Open Access?
Samarbete mellan öppna arkiv och Svensk Nationell Datatjänst
- **Komplexa digitala objekt i öppna arkiv inom det konstnärliga forskningsområdet**
Beskrivning, gränssnitt mm
- Open Educational Resources (OER) i öppna arkiv
Användarstudie, metadata, gränssnittsfrågor.

OA-tidskrifter

- **Development of Linköping University Electronic Press Publication Service**
Ge stöd eller vara värd för svenska OA-tidskrifter.
- **Aiding Scientific Journals Towards Open Access Publishing**
Stort nordiskt projekt som ska ge underlag och verktyg för utgivning av OA-tidskrifter
- **Best Practices Guide to Open Access Journals Publishing**
Nätbaserad handbok utarbetad av Co-Action Publishing, svenskt OA-förlag
- Sponsorstöd till **Directory of Open Access Journals**

est besökta

Microsoft Outlook Web Access

OpenAccess.se - Kungl. biblioteket

Anpassa > Webbkartan > English

sök på denna underwebb

Sök

OpenAccess.se – Vetenskaplig publicering

- Om programmet >
- Nyheter >
- Projekt >
- Seminarie & konferens •
- Varför är Open Access •
- Önskan & artiklar •
- VEP-projektet •

OpenAccess.se

Programmet OpenAccess.se (OA) ska främja maximal tillgänglighet och synlighet för arbeten som produceras av forskare, lärare och studenter. Vi gör det genom att stödja den elektroniska publiceringen vid svenska universitet och högskolor.

Uppgifter

- Samordna och utveckla standarder och verktyg för e-publiceringen
- Öka volym och mångfald av innehåll i öppna arkiv
- Främja användning av material i öppna arkiv och OA-tidskrifter
- Utveckla kvaliteten på innehåll och tjänster
- Främja långsiktig tillgång till lärosätenas digitala publikationer
- Stödja publicering i OA-tidskrifter och övergång till OA-modeller för svenska vetenskapliga tidskrifter.

Nyheter

2009-09-30

Mötesplats Open Access 2009

Missade inte årets Mötesplats Open Access! Årets huvudtalare Jean François Dechamp presenterar EU:s policy för Open Access. Vi inviger även SwePub, söktjänsten för svenska vete...

> [Läs mer](#)

2009-09-16

Enkät om OpenAccess.se

Programmet OpenAccess.se utvärderas just nu. Webben är en av programmets viktigaste informationskanaler och vi vill nu veta hur informationen nått ut. Vi är tacksamma om du ...

> [Läs mer](#)

2009-09-07

